

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

108. An incestus cum matre, & incestus cum filia differant specie? Et
cursissimè docetur quod incestus cum noverca, si pater vivat, habet
malitiam specie distinctam, ac haberet, si pater obiisset, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

peccatorum ad eam speciem reducitur, cuius est illud peccatum de quo est iactantia, virtus enim contraria non tantum peccatum contrarium, sed etiam delectationes morosas, & iactantiam, qua id peccatum tanquam bonum approbatur, cohibet. Et ita docet Candidus tom. 2. *disquis.* 2.4. *art.* 2.2. *duob.* 3.1. Satis quidem probabiliter, sed etiam probabiliter me citato contrarium tenet Leandrus de *Sacram.* tom. 1. *tract.* 5. *disp.* 8. §. 3. *quæst.* 1.2. & me etiam citato Pellizzarius, ubi supra; quia tota malitia quæ est in peccato iactantiae consistit in eo, quod peccatum sumitur, ut medium ad captandam ex ipso gloriam, & laudem; ad hoc autem per accidens se habet quod sit hoc, vel illud peccatum; unde fit, ut sicut peccata, quibus violatur votum, semper sint eiusdem speciei (cum solum attendatur irreuerentia Deo irrogata in violatione voti) sic gloriatio de peccato semper fit eiusdem speciei, cum hic item attendatur solum irreuerentia facta Deo quatenus ex eius offensâ intendit quis consequi honorem, & gloriam.

4. Nota etiam, stando in opinione Patris Candidi, si sola esset iactantia de peccatis mortalibus in genere, sufficeret dicere, toties peccavi, laudem, & gloriam querendo de peccatis mortalibus, licet non specificentur illa peccata mortalia quæ fortè non fecit, vel alias quis confessus est: quia tunc non esset iactantia peculiaris alicuius turpitudinis, sed in genere ut sic peccatorum mortalium.

5. Nota insuper hic obiter cum dicto Candido, ubi supra, *art.* 2.3. *duob.* 2.4. quod si quis coeat cum aliquo, & postea cum fratre illius, sufficit in confessione exprimere duo peccata nefaria: nam nulla affinitas oritur ex actu præposito, & extra vas debitum. Item si sodomitia commissa est cum persona cognata cognatione spiritali, vel legali, non est necessarium explicanda circumstantia cognationis: ut si quis congressus est cum persona à se baptizata: vel leuata ex Baptismo, vel cum adolescente sibi in filium adoptato; quia nulla est lex specialis, quæ eos coitus prohibeat, præter legem naturalem in genere prohibente Sodomiticum peccatum.

RESOL. CVII.

An qui commisit incestum cum matre, vel filia, aut sorore debeat explicare circumstantiam personæ sibi iunctæ sanguine, vel affinitate naturali, vel legali, aut spiritali, an satis sit dicere, pollui me peccato incestus duabus vicibus, &c? Ex part. 1. tract. 7. Ref. 3. 1.

§. 1. Respondeo, quòd aliqui tenent, incestum esse diuersæ speciei, non solum in linea consanguinitatis, & affinitatis descendentiæ, & ascendentiæ; sed etiam in gradibus singulis vtriusque lineæ, ita ut quot sunt gradus consanguinitatis, & affinitatis, tot sint species distinctæ incestus: & se. undum hanc opinionem dicunt circumstantiam personæ sibi coniunctæ esse necessarium explicandam, quia mutat speciem. Et idèd, qui filiam, vel sororem matris, vel neptem cognouit, non sufficeret dicendo: Peccavi cum affine, vel consanguinea, vel cum vna ascendentiæ, vel descendentiæ: sed deberet dicere, cum filia vel nepte, vel sorore vxoris, &c. Quinimò, si quis peccasset cum matre, non satisfaceret dicendo: Peccavi cum vna in primo gradu consanguinitatis.

2. Verùm, iuxta opinionem D. Thom. 2.2. 9.154. *art.* 9. & Caietan. *libid.* quia incestus inter consanguineos, & affines, non differunt specie in genere moris, & in iudicio sacramentali, sufficit, ut ille, qui cū sorore

peccauit, dicat: Commisi incestum semel, vel bis, non explicando personam sibi coniunctam. Et quamuis grauior sit incestus cum filia, vel matre, quam cum sorore, vel nepte, vel consobrina vxoris: tamen, quia illa grauitas auget malitiam intra eandem speciem, non est necessarium confitenda. Et hæc opinio D. Thomæ magis placet, quam probabilem vocat Filliuc. in *quæst. mor.* tom. 2. *tract.* 2.0. *cap.* 5. n. 97.

3. Dicendum est igitur cum Nugno in *addit. ad 3. p. tom.* 2. 9.9. *art.* 2. *duob.* 3. diuersitatem graduum non facere diuersitatem specificam in incestu; sed esse circumstantiam aggrauantem, quam ego probabiliter puto non esse in confessione necessarium explicandam. Et ita in terminis docet Gyptius *tr. de cas. refer.* c. 8. n. 5. & ex nostris P. Megala in *1. p. lib.* 5. *cap.* 1.2. n. 9. & alij Circa præsentem quæstione vide Azor. *p. 5. lib.* 3. c. 9. §. 1. Bonac. *de Sacram. disp.* 5.9. §. 2. *punct.* 2. §. 3. *diffic.* 3. n. 9. Valquez in *3. p. to. 4. quæst.* 91. *art.* 1. *duob.* 4. n. 18. Valentiam *to. 4. disp.* 7.9. 11. *punct.* 1. Suarez in *3. par. to. 4. disp.* 2.2. *sect.* 3. n. 7. Coninch *de Sacram. disp.* 7. *duob.* 3. n. 13 & 21. Sayrù in *clau. regia. lib.* 8. c. 5. n. 5. Rodriguez in *summ. to. 1. cap.* 207. n. 3. Lessium *lib.* 4. c. 3. *duob.* 11. n. 79. Reginaldum in *praxi. to. 2. lib.* 22. *cap.* 2. *sect.* 5. n. 27. Nauarrum *cap.* 16. n. 3. Petrum Ledesma in *summ. tom. 1. de Sacram. penitent. cap.* 19. *concl.* 4. *sol. mihi* 327. Henriquez *lib.* 5. *cap.* 8. n. 1. Sotum in *4. dist.* 18. *quæst.* 2. *art.* 4. *concl.* 8. & *dist.* 40. *quæst. unica art.* 4. Llamas in *3. p. Methodi, cap.* 8. §. 19. & alios. Vide, quæ addidi in hanc Resolutionem in *tertia huius Operis Parte, Tract.* 4. *de Sacrament.* * *Resol.* 67.

RESOL. CVIII.

An incestus cum matre, & incestus cum filia differant specie? Et curissimè docetur, quod incestus cum nonerca, si Pater viuus, habet malitiam specie distinctam, ac haberet, si Pater obiisset, etiam si nonerca virum alium duxerit. Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 2. 1.

§. 1. Affirmatiuè respondet Eminentissimus Lugo *de penitent. disp.* 16. *sect.* 6. n. 314. quia diuersa malitia est in filio, quando peccat cum matre contra reuerentiam sanguini debitam, ac in patre, quando peccat cum filia.

2. Sed negatiuam sententiam docet Pater Ouiedo in *p. 2. D. Toome, tract.* 6. *contr.* 5. *punct.* 3. §. 11. num. 76. Firmat enim eiusdem malitiam peccare patrem peccantem cum filia, & filiam peccantem cum patre, quia et si diuersa malitia possit desumi ex reuerentia, quam filia debet patri, ab ea, quæ sumitur ex circumstantia paternitatis, quatenus præcisè se tenet ex parte patris, vtramque tamen contrahunt tam pater, quam filia, quia vtraque inhaeret eidem fornicationi, ad quam pater, & filia indiuisibiliter concurrunt. Cum autem eiusdem speciei sit malitia filiae fornicantis cum patre, & filij fornicantis cum matre, sit patrem fornicantem cum filia, quia in causa est, ut filia cum ipso fornicetur, contrahere malitiam desumptam ex fornicatione filiae cum patre eiusdem omninò speciei cum malitia desumpta ex fornicatione filij fornicantis cum matre. ac proinde tam patrem fornicantem cum filia, & filiam fornicantem cum patre contrahere malitias eiusdem omninò speciei. Iuxta hanc doctrinam, sufficeret in confessione explicare fornicationem habitam cum consanguinea intra primum gradum lineæ rectæ: quin explicetur an fuerit cum matre, vel cum filia. Deinde, quia probabile est, intra lineam rectam consanguinitatis incestus omnes esse eiusdem speciei, sufficeret dicere in confessione

Sup. hoc in Ref. præterita, & in omnibus aliis eius primæ not.

commisi fornicationes cum consanguinea intra lineam rectam. Hæc omnia Ouiedo; cuius sententiæ, tanquam probabiliori ego adhareo: non nego tamen sententiam Lugo esse probabilem, qui quidem *num. 3. 11.* optimè docet, quod incestus cum nouerca si pater uiuat, habet malitiam specie distinctam, ac haberet si pater obiisset, etiam si nouerca virum alium duxerit.

RESOL. CIX.

An qui habuit rem cum matre, vel sorore, teneatur in confessione hanc circumstantiam explicare?

Et an omnes gradus consanguinitatis specie distinguantur à gradibus affinitatis?

Et notatur diuerso modo violari pietatem cognatorum occidendo, quam fornicando; & hoc etiam intelligendum est etiam in sacrilegiis, v. g. diuerso modo violatur Religio fornicando cum virgine sacra Deo, quam percuciendo illam, &c. Ex part. 1. 1. tr. 8. & Misc. 8. Ref. 63.

Sup hoc sup. in Ref. 107 & in omnibus alijs eius primæ annot.

§. 1. **A**firmatiè respondet Fagundez in *decal. tom. 2. lib. 6. c. 6. num. 25.* vbi sic ait: Primò eos, qui committunt incestum in primo consanguinitatis gradu veluti cum matre, aut cum sorore, aut cum filia, aut filius cum matre, teneri hanc circumstantiam primi gradus consanguinitatis in vtraque linea recta, & transuersa in confessione explicare, quia est peccatum distinctum specie à reliquis omnibus gradibus, & non sufficit dicere; commisi incestum in gradu prohibito; sed opus est declarare, in primo gradu consanguinitatis; imò non sufficit dicere; commisi incestum in primo gradu consanguinitatis, sed opus est explicare lineam, in qua commissus fuit, rectam, vel transuersam; quia licet primus gradus consanguinitatis non distinguatur specie, si sit linea recta; à primo gradu consanguinitatis linea transuersa; habet tamen primus gradus consanguinitatis linea recta specialem deformitatem quæ notabiliter aggravat peccatum: circumstantiæ autem notabiliter aggravantes sunt de necessitate confessionis: nam parentes debent filiis bonam educationem, morum informationem, ac disciplinam, & filij parentibus naturalem subiectionem, & reuerentiam, & hæc ad iniuriam violantur, si ad iniuriam commisceantur: deinde frater debet forori, & foror fratri naturalem quandam ac mutuam fidelitatem, quæ etiam contra omne ius naturæ violatur ad iniuriam, si ad iniuriam nefarie copulentur, quare opus est etiam explicare primum hunc gradum consanguinitatis linea transuersa, dicendo; peccavi in primo gradu consanguinitatis linea transuersa.

Sup. hoc in Ref. seq. prope finem, vers. plus addens. & in Ref. 1. post seq. §. Nota etiam.

2. Et rursus cum omnes gradus consanguinitatis specie distinguantur à gradibus affinitatis, opus est etiam declarare sitne incestus commissus in specie affinitatis, vel consanguinitatis. Deinde licet omnes huiusmodi consanguinitatis gradus (excepto primo) tam linea recta, quam transuersa qui à reliquis specie distinguuntur, non distinguantur specie, si inter se comparantur, habent tamen circumstantiæ notabiliter aggravantes, & minuentes, quæ necessariò sunt explicandæ: nam quamuis omnes consanguinitatis gradus linea recta sint contra eandem virtutem pietatis, & reuerentiæ, quam iure naturali filij, & filia parentibus, quis, & proavis debent; & licet etiam omnes gradus linea transuersa sint contra eandem virtutem fidelitatis, & custodiæ qua fratres in sorores, & sorores in fratres attinguntur, tamen hæc pietas & reuerentia graduū linea recta, & hæc fidelitas graduū linea transuersa, est maior, aut minor,

prout propinquiori, aut remotiori gradu continguntur; & sic quo propinquior est gradus in vtraque linea, eò grauior est circumstantia, & magis aggravans: quare tenetur etiam incestuosus in confessione explicare gradum consanguinitatis, in quo incestum commisit, dicendo; peccavi in primo, secundo, tertio, vel quarto gradu consanguinitatis linea recta, vel transuersa; vt patet. Et idem cum proportione quadam dicendum est de gradibus affinitatis. Ita Fagund. & alij.

3. Verum hanc sententiam quoad primam partem, non verò quoad aliam sustinet etiam. Card. Lugo de *penit. disp. 1. 6. sect. 3. n. 145.* vbi sic ait; Septimò obici solet, quia in incestu explicari debet gradus consanguinitatis, & affinitatis, licet non afferant ij gradus diuersitatem specificam: ergo solum debent explicari propter maiorem grauitatem intra eandem speciem.

4. Respondetur, si incestus non sint specie diuersi ex graduum diuersitate non esse gradus in confessione explicandos, de quo latius *infra* *sect. 6.* An verò sint specie diuersi est magna quaestio, de qua Valquez in *presenti. dub. 4. à n. 11.* & mihi probabile est differre specie coïtum cum parentibus ab aliis omnibus propter specialem deformitatem, quæ oritur ex speciali reuerentia parentibus debita, quæ non debetur aliis consanguineis. Probabile etiam videtur differre specie coïtum cum fratre, aut sorore ab aliis, quia probabilis est hunc esse iure naturæ interdicitum, vt cum communi probat latè Th. Sanchez de *matrimon. disput. 5. 2. num. 1. 1.* & hoc quidem propter specialem fecunditatem, quæ est in illa coniunctione, eò quod fratres ab incunabilis conuientes, & simul nutriti nimis procliuus essent ad coïtum, nisi naturæ freno cohiberentur ob illam nimiam coniunctionem. In reliquis autem gradibus prohibitis transuersalibus consanguinitatis non videtur esse differentia specifica, sed grauitas maior, vel minor non necessario explicanda, prout ipsi etiam Authores contrariæ sententiæ concedunt, tertium vel quartum, non esse necessariò explicandum, imò aliqui idem dicunt de secundo, eò quod non aggravat notabiliter. De gradibus verò affinitatis probabile est primum gradum linea recta differre specie ab aliis, eò quod habeat specialem quandam deformitatem, propter reuerentiam quasi paternam debitam uxori patris, vel marito matris. De aliis verò gradibus transuersalibus verius videtur non esse explicandos in particulari, quia non addunt diuersitatem specificam. Scio aliquos concedere nullum profus gradum consanguinitatis, vel affinitatis esse necessariò explicandum, sed solum malitiam incestus, etiam si sit cum filia vel sorore, quam sententiam post alios sequitur Diana in *tract. de circumstantiis aggravantibus resolut. 3. 1.* vbi alios refert. Hæc verò Lugo; cui adde Dicaëll. vbi *infra*, & Leand. de *Sacrament. tom. 1. tract. 5. disput. 8. §. 3. q. 36.* Sed licet supradictæ opiniones sint probabiles, ego tamen non recedo à sententia negativa quam olim docui, nempe in his casibus non esse explicandos gradus consanguinitatis, & affinitatis, etiam si esset primus, & præter alibi à me adductos, hanc sententiam sequuti sunt me citato Ioannes de Soria in *epilogo Summarum part. 2. tract. 1. sect. 1. disput. 6. §. 9. numero 6.* & me citato Henric. in *op. Select. sect. 8. q. 14. num. 3. 1.* & me citato Martin. de San. Ioseph in *Monit. Confess. tom. 1. lib. 1. tom. 20. de Penit. n. 20.* & me citato Mazuchellus de *cas. reser. disput. 2. cap. 4. diff. 5. n. 28.* Vnde nouissimè me citato hanc sententiam tanquam probabilem admittit Trullench in *Decalog. tom. 1. lib. 6. cap. 2. dub. 6. n. 5.* & me citato Dicaëll. de *Sacr. to. 2. tr. 8. disput. 9. dub. 6.*